

Danse for flere par.

Der huskes ikke så mange danse for flere par her på Fyn. Det er ikke fordi man ikke har danset dem, de eksisterer i rigeligt mål i skriftlige kilder, f.eks. folkedansernes fynshæfte, Gertruds hæfter og mit eget materiale fra Hindsholm.

Les Lanciers huskes dog stadig i levende tradition og har været danset meget indtil i 1930-erne. Problemet er blot, at den kendte musik (komponeret af J.Mikel o.1860) er temmelig svær at spille. Man har dog også brugt Flemming Hansens opera-lanciersmelodier fra 1903 og endelig også de oprindelige lanciers-melodier, som er samlet af Joseph Hart i 1819, der er noget lettere at spille. Hvis man mangler musikere, der kan spille les Lanciers, kan man vælge at bruge en af de udmærkede indspilninger der findes, for dansen fejler ikke noget. Desværre er der flere måder at danse den på, i TV for et par år siden viste de en måde med dubleringer, hvor danserne ikke skal vente så meget under en instruktørs langvarige forklaringer. Men jeg synes personlig ikke, at der er for meget ventetid i den gamle og mere logisk opbyggede udgave.

Men nu til de danse med flere par, som stadig huskes i levende tradition her på Fyn (familje-dansene er allerede omtalt).

TOTUR FRA VEJLE.

Denne kredsdans kender alle vel. Den er lidt mere indviklet end "Hamborg sekstur", men sidstnævnte dans kender jeg ikke som en Fynsk dans. Toturen stammer ~~fra Vejle, og man kunne måske bilde nogen ind, at det er Vejle ved Allsted~~ *fr. DTS Bjerregaards "Baldanse" maj 1902 og var oprindelig en hopsa (i a-dur): "Gram i tlu", hvor der også var et 3-stykke (Hjemstavnsliv 1996 nr.10)*
En to-tur. Vi har prøvet i lauget for sjovs skyld at stille op i kvadrille, og danse den i to dele, hvor andetstykket var en opføring af først par 1 og 2 og derefter af 3. og 4. par.

Men den normale måde at danse den på er først kreds til venstre, så til højre. Derefter parvis imod midten ("en to-tre, så si'r vi HEJ! - så går vi den anden vej" eller "- så går vi tilbavs igen") og derefter polka rundt. Følgende tekst også høres: "En-to-tre.så si'r vi HEJ, så går vi til bageren, køber for en krone boller af(med) hans kone". Når førstestykket starter igen går man fremdeles kæde til dette stykke.

Det er normalt at spille forskellige kendte melodier til kædestykket, f.eks: "Så går vi rundt om en enebærbusk", "En sømand han må lide", "Mallebrok er død i krigen", Der er lys i lygten lilleemor", "Én er for lille og én er for stor" og "Se den lille kattekilling", ja, jeg har sogar hørt Roskilde Rejseorkester spille "Internationale"! Der sluttet med melodien, og man kan lade den "gå op ad Vejle bakke" ved at spille langsommere og langsommere i kædestykket for at "køre ned ad bakke igen" ved at spille raskere i andenstykket. Det er meget passende at spille tre melodier i turen til Vejle, og så spille resten på "hjemvejen til Odense banegård".

Jeg har aldrig stødt på melodien i de gamle nodebøger, og jeg vil gætte på at den har vundet sin udbredelse i første halvdel af 1900-tallet. Den blev egentlig spillet i a-dur.(se bemærkning foregående side)

Efter Toturen plejer jeg at spille "Skruen" også kaldet "Tellings hopsa".

Handwritten musical notation for a piece titled "Tro (g) - fra (til) Vejle: (traditionel)". The notation is in treble clef, 2/4 time, and A major. It consists of five staves of music. The lyrics "En-to-tre-så si'r vi HEJ (Jå går vi den anden vej!)" are written under the third staff. A first ending bracket labeled "1." spans the end of the fourth and fifth staves. A second ending bracket labeled "2." spans the beginning of the sixth staff. The piece concludes with a double bar line. The date "Tage 1987" and the page number "60" are written at the bottom right.

Tage 1987 60

En bærbusk til at blande i 2 tur fra Vejle

Så går vi rundt om en hel kasse bæ-jer den (mod) vi e-jer d'er bær no' vi lejer

Tage 1987

En sømand han må lide til at blande i 2 tur fra Vejle

Den sø-mand han må li-de langt mere endt end godt, godt, godt, en sø-mand han må li-de langt mere endt end godt.

Beskøjterne han ta-ger de glider ned så smøt riej kom falde ra hur-ra de gi-der ned så smøt.

Tage 94

Mallebrøk til at blande i 2 tur fra Vejle

Mallebrøk er død i kri-gen f:ll: on gong og tinglingling Mallebrøk er død i kri-gen i 1864 (HVERNØR)

i 1864 (HVERNØR) i 1864 Mallebrøk er død i kri-gen i 1864

Tage 1987

Seks tur (traditionel)

ALMINDELIG SEKSTUR

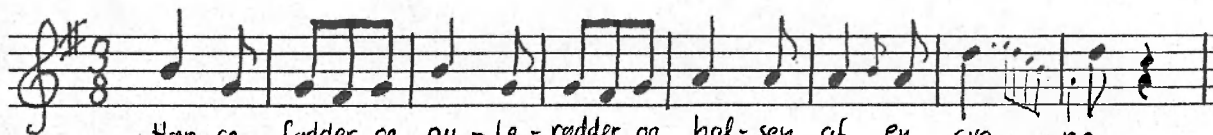
Melodien tilskrives den københavnske komponist Emil Hornemann (1809-70), der var elev af Kuhlau og Hartmann, og som bl.a. er kendt for "Dengang jeg drog af sted" og "Højt fra træets grønne top".

Her på Fyn behøver man ikke at forklare dansen. Man kan stadig huske seks-tur hvis der er lidt ældre dansere til stede. På Sjælland dances familie-sekstur og i Jylland Trekant i stedet for - hvis man da ikke danser noget så specielt som Københavnsk Sekstur til melodien. I Thy er sekstur endnu en regulær turdans.

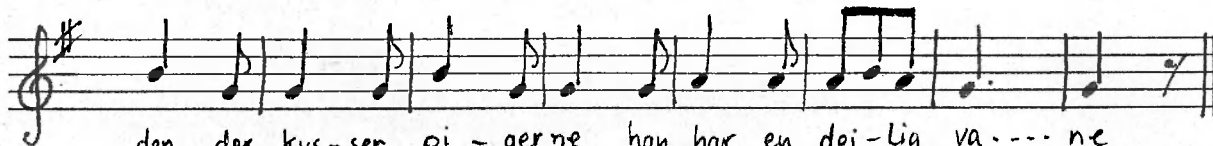
På Fyn dances sekstur af tre par og dansen går i tre dele. Først kreds til venstre (ofte med gadedrenghep, når stemningen er høj), så kæde til egen danser - en halv armkrog rundt og kæde hjem på plads. Totrin til trediestykket. Her diskuteres om man på Syd-fyn

har danset tottrin på stedet, hvor man ellers danser det rundt i den lille kreds. Man kan vælge at danse polka-trin i stedet for tottrin, hvis man ikke ønsker at snurre så meget rundt.

Hønsefødder til at blande i 6-tur

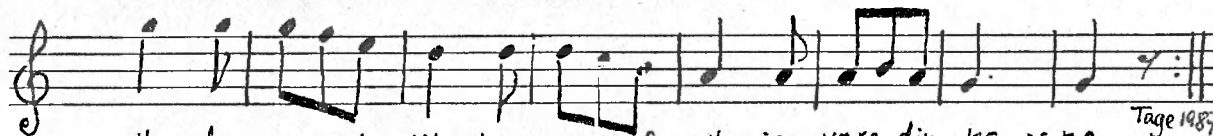
Høn-se fødder og gu-le-rødder og hal-sen af en sva---ne

den, der kys-ser pi-gerne, han har en dej-lig va----ne

Du er født i En-ge-land og jeg er født i skå---ne

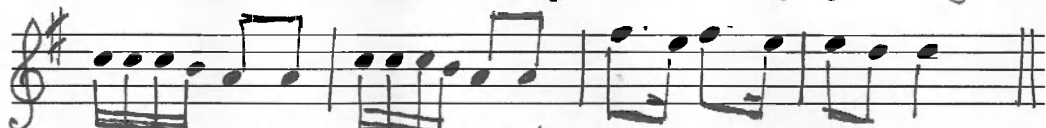
vil du være min lit-le mand så vil jeg være din ko---ne

Tage 1987

Ved du hvad du skulle (til at blande i 6-tur)

Ved du hvad du skulle Ved du hvad du skulle du skul' ta' og gifte dig

ja det gør jeg også når jeg bliver tosset

Ah-- su-sanne

Tage
1994

Dansen er ret livlig, og danserne synger ofte med på potpourriet. Som potpourrieksempler kan jeg nævne: "Hønsefødder og gulerødder", "Lille Lise", "Tyv, ja, tyv", "Ved du hvad du skulle" og "De skal leve" i første gennemspilning og "Der var en skikkelig bondemand", "En vaskeægte cow-boy", "Æh bæh buh" og "De skal leve" i anden gennemspilning. Den danses traditionelt af med "Skæve Thorvald".

(følge nyere)

Han skal leve - altid sidste melodi i 6-tur potpourri

Han ska' le - - - - ve han ska' le - - - - ve
 han ska' le - - - - ve højt hur - rah! højt hur-rah! FINE
 Hur - rah - - hur - rah - hur - rah hurrah hur-rah...

Tage: 1907

Der var en skikkelig bondemand (til at blande i 6-tur)

Der var en skikkelig bon - demand, og han skulle vå efter sø

Tage 1988

En vaskeægte Cowboy til at blande i Øst

En vaske æg-te cowboy han rider dagen lang
 han hviler ud ved bålet og synger denne sang:
 jeg har min hest jeg har min lasso (yee-pee!)
 jeg fanger tig-re (piger) i El Pa-so (yee-pee)

Melodien er skrevet af Søren Gyldmark
 (tekst Viktor Skovsgaard)
 og Paul Richard og Peter Malberg
 sang den i Morten Koch filmen
 "Det gamle guld" 1951.
 (Lystige Vise 3, 180)
 Tager 1987

Eh-bah-buh til at blande i Øst

Eh - bah - buh! det er sjovt at være lil - - le
 Eh - bah - buh! Man kan tids nok blive stor FINE
 (tisse på en)

Tager 1987

BITTE MAND I KNIBE.

"Og kan du hitte mig så må du kysse mig, og vil du kysse mig så må du hitte mig, og kan du hitte mig så må du kysse mig, for op' i skorstenen sidder jeg"- "Det var da et underligt sted at sidde"- "Ja, det skal jo ikke være lige nemt hver gang". Sådan lød det på pladen med Ove Sopp og hans Sopptimister fra midten af 1900-tallet, hvor de spillede gammeldaws med Dalgas boulevard og I kongelunden, Der var en skikkelig bondemand osv.

Bitte Mand i Knibe (traditionel)

Og kan du hitte mig så må du kysse mig, og vil du kysse mig, så må du hitte mig, og kan du hitte mig så må du kysse mig, for op' i skorstenen sidder jeg!

hitte mig så må du kysse mig, for op' i skorstenen sidder jeg!

Tager 1938

Bitte mand i knibe, denne gamle trippevals eller klinkevals fra sidste del af 1800-tallet har sin egen dans. Herren tager damen om livet og giver venstre armkrog til en anden herre, eventuelt giver han fremmed dame hånden bag den anden herres ryg. Parrene løber rundt, og hvis der er et par tilovers er den bitte mand i knibe - han kan da vælge at danse alm. trippevals med sin dame. Når førstestykket gentages dannes en bestemt kors-figur, hvor de to par glider ud i en lang række, hvorefter damerne giver hinanden højre hånd over herrernes venstre hånd. Eller man kan eventuelt vælge blot at løbe baglæns. Til andetstykket dansen ud i (tyroler)vals, hvorefter man går sammen med et nyt par.

Jeg bruger ofte dansen efter kostedans på række.

DEN TOPPEDE HØNE.

Dansen kaldtes midt i 1800-tallet for Molenask. Man stiller op tre personer, f.eks. to damer og en herre i midten. I første del danses til venstre med hopsa-trin og vender ved gentagelsen. På andetstykket dannes port: damerne slipper hinanden, herren løfter den ene arm og svinger den anden dame ind under. Derefter modsat og fremdeles indtil førstestykket starter igen. Læs nærmere om Molinask i "Folkelig Vals".

Melodien er "Længe nok har jeg bondepige været", og de gamle fynske musikere plejer at gøre den første tone kort med en lille pause bagefter. Tempoet er langsommere end normal hopsa, nærmest som en skottish. Vi har nogen gange spillet den hurtigere og hurtigere med durskift, men det var før vi opdagede hvor god den var uden det halløj.

The image shows a handwritten musical score for a piece titled "Den toppede høne". The title is written in a cursive script at the top of the page. Below the title, there are four staves of music. The first staff is in treble clef, with a key signature of one sharp (F#) and a time signature of 4/4. The melody is written on a five-line staff. The lyrics "Læn-ge no-k har jeg bonde pi-ge væ-a-ret" are written below the first staff. The second staff continues the melody with the lyrics "nu vil jeg ik-ke væ-re bonde pi-ge mer'". The third and fourth staves continue the melody. The piece ends with a double bar line and repeat dots. The date "Tage 1987" is written at the bottom right of the fourth staff.

Men hvad skal man spille efter en sådan dans med tre personer - ?
Det er en idé at slå over i "Og gå så".

ÅH SUSANNE.

Denne melodi er skrevet af Steven Foster i 1846. I en Odensenodebog af Erinius Schwaner optræder den som en polka i fire stykker i 1890-erne.

Nu om dage kendes den som en rækkedans, en herrerrække og en damerække, og det skyldes vel i høj grad skolernes musikundervisning? Desværre er 1700- og 1800-tallets utallige rækkedanse gledet ud af det traditionelle danserepertoire, men rækkedanse er åbenbart stadig levedygtige, for nu bruger vi jo denneher.

*)

Rækkerne frem mod hinanden med fire skridt og tilbage. Gentages. Højre armkrog og på plads - venstre armkrog og på plads. Omkvæd: Første par spidsrod med sideløbstrin og på plads. Derefter går de foran i rækken udvendig ned og danner port i den anden ende. De andre par går op på plads. Her er det ofte nødvendigt at blive ved med at gentage andenstykket indtil danserne er klar igen. Der er nu et nyt første par og dansen fortsætter til alle har været igennem.

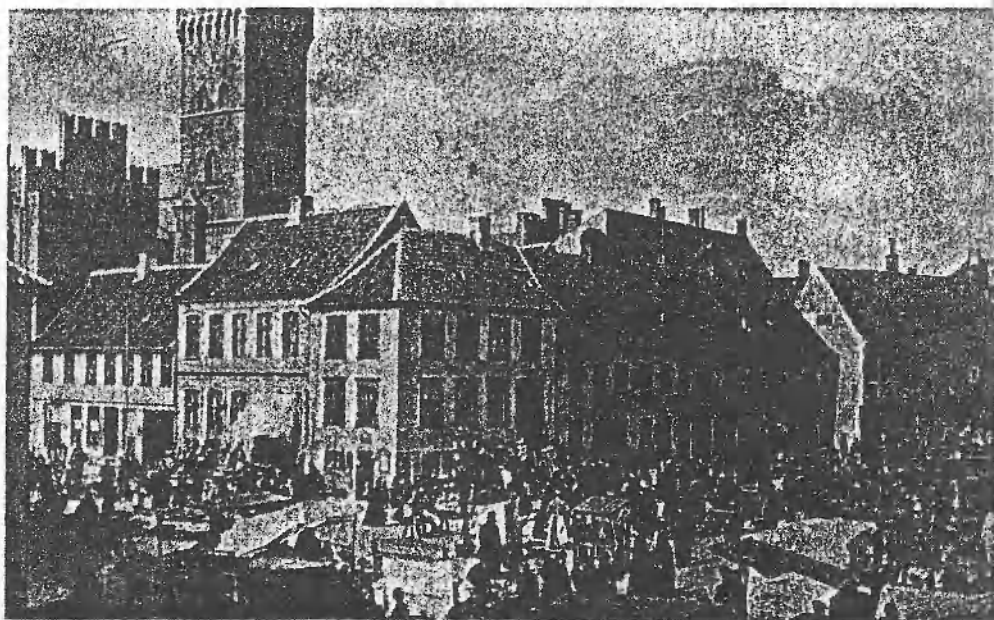
Ofte instruerer jeg koste-vals på række bagefter, men man kan også bruge nogle af børnedansene.

A handwritten musical score for the song "Åh Susanne!". The title is written in a decorative, cursive font at the top. The score consists of four staves of music in G major (one sharp) and 2/4 time. The lyrics are written below the notes. The music is simple and melodic, typical of a folk song. The lyrics are: "Jeg kom fra Ala-ba-na og jys red den lan-se vej, forat finde mig en pi-se der og nu har jys fundet dej, Åh Su-san-ne vil du gi-ve dig med mig, så kr-ber jys en spege-silk og de lav den med dig". The score ends with a double bar line and the year "1994" written in the bottom right corner.

*) i "rend og hop" er fejlagtigt glemt gentagelses tegn, hvorfor mange musiklærere lærer børnene den forkert.

Erinius Schwaner havde
en hattemagerforretning
på Flakhaven bag Rådhuset
hvor Sck.Knuds statuen
nu står.

Her vist på dette postkort
fra 1905.

No. 41. O Sosanne (Polka)

Erinius Schwaner's nodebog.

Odense 1893-96.